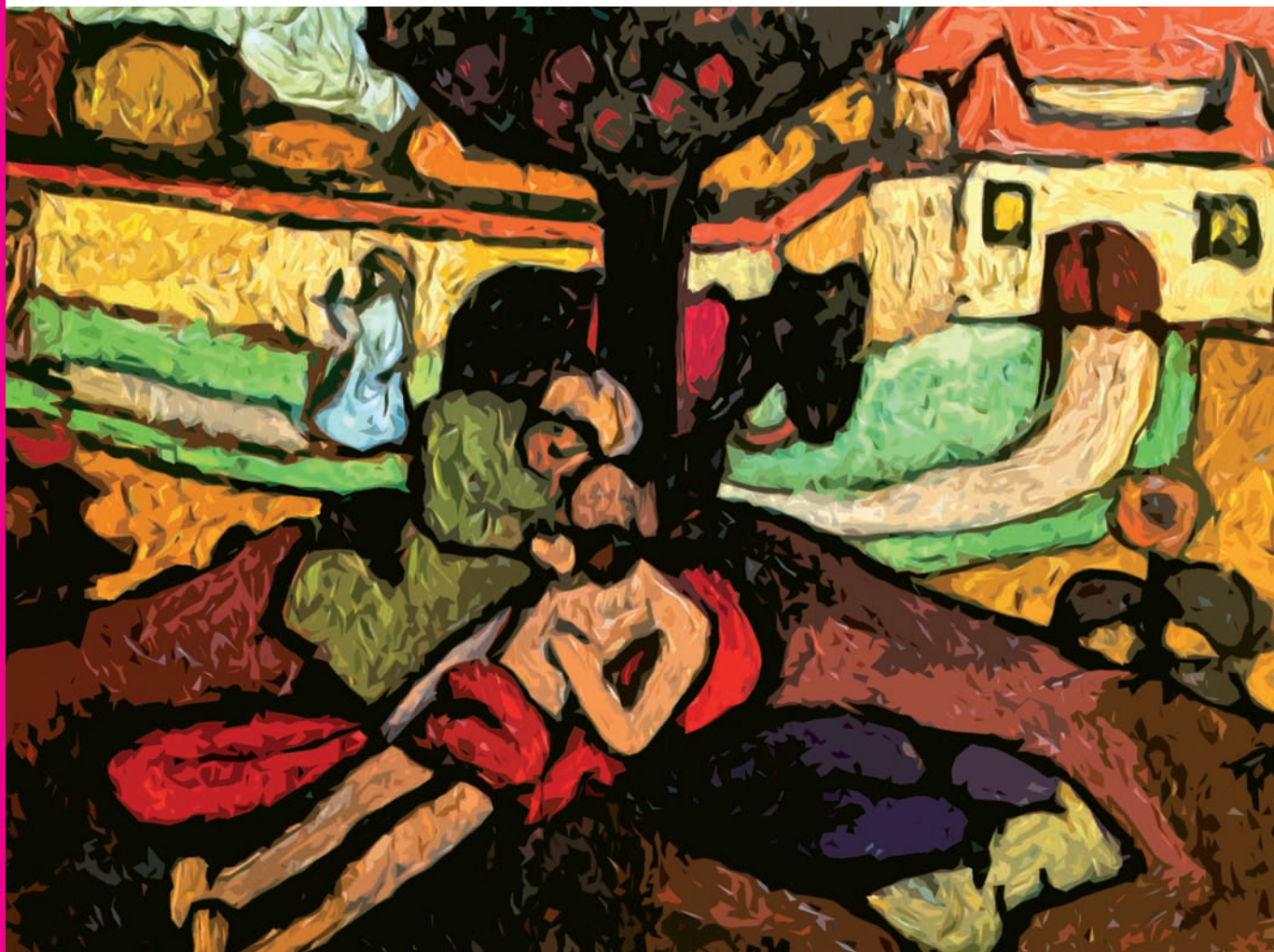

Beleidslijnen i.v.m. **diaconie**
in de Kerk van Brussel

Beleidslijnen i.v.m. **diaconie** in de Kerk van Brussel

Prioriteiten en aandachtspunten

Wat betekent het beoefenen van diaconie in de Kerk vandaag, in het bijzonder in Brussel? Bij diverse plaatselijke gemeenschappen leven vragen ter verheldering op dat punt. Om de leken en benoemde kerkbedienaars te helpen om prioriteiten te bepalen en richting te geven aan hun pastoraal handelen, werd dit onderwerp gedurende twee jaar besproken tijdens de sessies voor de verantwoordelijken van de pastorale eenheden (2011-2012). Deze besprekingen, verhelderd door sprekers van buitenaf, resulteerde in onderhavig document, opgesteld en bekrachtigd door de Vicariale Raad. Het is bedoeld als algemene richtlijn voor het beoefenen van diaconie in de Kerk binnen het Vicariaat Brussel voor de jaren 2012-2017.

Om deze tekst de nodige gevatheid te geven, werd hij geformuleerd onder de vorm van stellingen, die uitnodigen tot verdere bespreking. We rekenen erop dat hij door alle betrokkenen zou gebruikt worden als een hulpmiddel voor reflectie en werk.

De basis van de diaconie van de Kerk. *Het waarom.*

- De komst van het Rijk Gods en het evangelische getuigenis van de Kerk in navolging van Christus impliceren noodzakelijkerwijs voor elke christen het dienstwerk van de naastenliefde: bijdragen tot de humanisering van de samenleving (breed gedefinieerd) en meer in het bijzonder de zorg voor een aanwezigheid bij en een engagement tegenover mensen die behoefte hebben aan hulp, zowel binnen als buiten de christelijke gemeenschap (beperkte omschrijving).
- Het dienstwerk van de naastenliefde, de rechtvaardigheid en de vrede, alsook het respect voor de schepping en haar onaantastbaarheid, vormt een essentieel onderdeel van de zending die de plaatselijke Kerk is toevertrouwd en verleent geloofwaardigheid aan het geen zij verkondigt.
- Dit engagement is geroepen om zich te manifesteren in alles wat de levende Traditie van de Kerk doet, in het bijzonder in de liturgie, in de catechese, in de verkondiging, in het delen van bezit en in allerlei initiatieven van de gemeenschap.
- Op bepaalde momenten zal de werking van de Kerk eerder 'zout der aarde' zijn, nederig en discreet, zonder afbreuk te doen aan doeltreffendheid. Bij andere gelegenheden zal de Kerk veeleer 'licht van de wereld' zijn, en zal haar optreden een goed zichtbaar teken zijn. De twee handswijzen gaan, paradoxaal genoeg, hand in hand.
- De diaconie maakt integraal deel uit van de sociale leer van de Kerk, die veel meer bekendheid verdient.

Het wezen van de Kerk drukt zich uit in een driedovoudige opdracht: de verkondiging van het Woord van God, de viering van de sacramenten en het dienstwerk van de liefde. Het zijn opgaven die elkaar wederzijds veronderstellen en die niet van elkaar los te maken zijn. De dienst van de liefde is voor de Kerk niet een soort welzijnswerk dat men ook aan anderen zou kunnen overlaten, maar hoort tot haar natuur en is een onmisbare uitdrukking van haar wezen.

(Benedictus XVI, Deus Caritas est, nr. 25)

De omvang van de diaconie van de Kerk. *Wat doen we?*

In het kader van deze nota kunnen we onmogelijk helemaal uitzeggen wat het dienstwerk allemaal inhoudt. Voor een goed inzicht, maken we toch een aantal noodzakelijke onderscheiden.

- De plaatselijke Kerk dient gevoelig te blijven voor alles wat met de humanisering van onze samenleving te maken heeft, maar dient daarbij evenzeer eigen keuzes of prioriteiten te bepalen. Daartoe moeten de christenen hun stad en hun wijk goed kennen, alsook de vraagstukken en uitdagingen waarmee ze geconfronteerd worden.
- De plaatselijke Kerk dient zich bewust te zijn van het feit dat sommige initiatieven gericht zijn op humanitaire (nood)hulp, terwijl andere structurele hervormingen betreffen in een institutioneel verband. Op dit laatste domein kunnen a priori bescheiden acties een niet te onderschatten en zelfs profetische invloed hebben door hun symbolisch karakter als “wakkermakers”. Men dient er altijd over te waken dat de genomen opties minstens ten dele investeren in sectoren die aanzetten tot reflectie over structurele hervormingen.
- *Wie is mijn naaste?* De plaatselijke Kerk dient zowel aandacht te besteden aan wat er gebeurt binnen de eigen gemeenschap (broederlijkheid), als aan hetgeen er buiten haar rangen gebeurt (solidariteit). Sommigen verwachten van de christenen een zekere “familiegeest”, en dus een prioriteit. Aan deze verwachting moet men tegemoet komen, maar niet ten koste van een systematische en noodzakelijk professionele aanpak van de vragen.

- De plaatselijke Kerk weet zich geroepen om daar waar ze actief is, het echt sociale weefsel te ondersteunen.
- De plaatselijke Kerk moet blijven getuigen van een bijzondere aandacht voor zieken, ouderen en gehandicapten.
- De plaatselijke Kerk moet nieuwe horizons verkennen op het gebied van solidariteit en zich creatief opstellen ten opzichte van de vele verwachtingen, alsook de uitdagingen die de enorme toename van armoede en onveiligheid in Brussel met zich meebrengen. Hierbij stippen we bijvoorbeeld aan: broze gezinssituaties, allerlei vormen van eenzaamheid en kwetsbaarheid, de opvang van vreemdelingen en thuislozen en alle aanvragen van psychologische of spirituele aard.
- Vele nieuwe verwachtingen spruiten voort uit de verzwakking of zelfs het progressieve afbouwen van beschermings- en solidariteitssystemen van de samenleving. In alle creativiteit zal de Kerk erop toezien dat haar initiatieven zich niet beperken tot loutere vervanging van initiatieven van de overheid.

De middelen van de diaconie van de Kerk. *Hoe gaan we te werk?*

- **Immateriële middelen.** De luisterbereidheid, het onthaal, de beschikbaarheid, de onbezorgde tussenkomst en de relationele vaardigheid zijn in vele opzichten essentieel voor de diaconie van de Kerk.
- **Collectes.** De gemeenschappen worden te vaak niet correct ingelicht over en bewust gemaakt van het belang van de zondagse collecte. Nochtans is deze, zowel principieel gesproken als in zijn concreetheid, niet zomaar een bijhorend of onbeduidend deeltje van de eucharistische liturgie. De apostel Paulus organiseerde de collecte voor de Kerk van Jeruzalem (Rom 15, 28 ; 2Kor 8,4) als herinnering dat de diaconie een instrument is van de kerkelijke gemeenschap; de Kerk kan dit niet zomaar laten vallen.
- **Lokalen.** De plaatselijke Kerk beschikt vaak over een huisvestingsreserve. In het raam van haar zending moeten de verantwoordelijken goed nadenken over hun bestemming. Daarbij mogen ze zich niet louter laten leiden door economische motieven of het pure behoud van het erfgoed, maar eveneens door hun evangelische beweging. Men dient een juist evenwicht te vinden tussen enerzijds de nodige rendabiliteit van sommige gebouwen en anderzijds het ter beschikking stellen van panden voor een specifiek doel. (*) Sinds de oproep van kardinaal Danneels op het einde van Brussel-Allerheiligen 2006, voelt de Brusselse Kerk zich bijzonder uitgedaagd een aantal gebouwen te bestemmen voor de sociale huisvesting. Daarenboven wil ze sociale vormingsacties stimuleren, in het bijzonder naar de jeugd toe. Zij doet dit door het ter beschikking stellen van lokalen voor scholen van het vrij onderwijs evenals voor jeugdbewegingen (en andere verenigingen) die zich inschrijven in de christelijke traditie, voor zover de middelen het toelaten.

- **Financieel patrimonium.** Hetzelfde voorbehoud, met dezelfde zorg om een positieve balans, geldt voor het financiële patrimonium. We vermelden hier bij voorbeeld de mogelijkheid om te investeren in 'ethische' beleggingen. Het is noodzakelijk dat plaatselijke gemeenschappen waken over een goede verdeling van hun middelen, en ze zeker niet jarenlang laten 'slapen'. In dat opzicht zijn een jaarrekening en een overlegde budgettering van essentieel belang.
- **Casueel.** In dezelfde geest zal het 'casueel' en andere bezoldigingen door alle betrokkenen op een transparante, en een door de plaatselijke verantwoordelijke teams gekende wijze behandeld worden.
- **Beheer van het patrimonium.** Elke beheerder van het patrimonium van de Kerk is onderworpen aan zowel het canoniek recht als de burgerlijke wetgeving. Men dient er daarom op toe te zien dat o.a. de fiscale en sociale wetgeving wordt gerespecteerd. Alles wat daar strijdig mee is moet absoluut vermeden worden. De beheerders moeten zich te allen tijde herinneren dat de bezittingen die ze beheren de Kerk toebehoren.
- **Samenwerking.** Het beheer van het patrimonium van de Kerk gebeurt in principe in team (Kerkfabriek enz.). Belangrijke beslissingen worden gezamenlijk genomen, meer bepaald binnen het Comité voor het Tijdelijke. Dit staat in voor het beheer van de middelen, in samenspraak met de opties van de Pastorale Ploeg. Het oprichten van een dergelijk comité op plaatsen waar het nog niet bestaat, wordt sterk aangemoedigd. De pastoraal verantwoordelijken en de Pastorale Ploeg zullen uitmaken op welk niveau dit Comité zijn verschillende betrokken actoren zal verzamelen: vanuit de parochie of de pastorale eenheid. Men moet ervoor zorgen dat alle pastorale (FR, NL, COE) gelijkwaardig vertegenwoordigd en behandeld worden.
- **Het vicariaat van het Tijdelijke (Mechelen) en de diensten van het Vicariaat generaal in Brussel** (o.a. zijn economische raade) sont à la disposition des responsables pastoraux et des différentstaaan ter beschikking van de pastoraal verantwoordelijken en de plaatselijke beheerders. Hun instructies dienen met welwillendheid ontvangen te worden.

Met wie werken we?

- Men moet onderscheiden wat door andere instanties (bv. OCMW) dient gedaan te worden, wat kan/moet gedragen worden door de plaatselijke Kerk, en wat het voorwerp kan/moet uitmaken van een samenwerking.
- Allereerst moet de synergie tussen alle katholieken (Frans-talig, Nederlandstalig, GBO) en meer algemeen tussen alle christenen die werkzaam zijn binnen eenzelfde sector aangemoedigd worden. Er moeten bruggen worden geslagen (in termen van projecten, mensen en middelen) tussen rijkere P.E. en minder bevoorrechte binnen hetzelfde decanaat. Het risico op sociale breuklijnen en het vormen van aparte groepen binnen de schoot van de Kerk van Brussel is niet onbestaande. Dit risico moet bestreden worden.
- In tweede instantie zijn er de samenwerkingsverbanden met verenigingen die met een legitieme autonomie werken vanuit een christelijke inspiratie, en meer bepaald deze die verwijzen naar de sociale leer van de Kerk. Het gaat erom deze te (leren) kennen en te begrijpen wat hun specifieke inbreng kan zijn. Het is onze bedoeling om de samenwerking te bevorderen met deze organisaties.

- ➔ Ten derde kan de plaatselijke Kerk toetreden tot pluralistische initiatieven. Daarbij moet men erover waken dat de eigen identiteit gevrijwaard en het vermogen niet verspild wordt. Christenen die daarbij actief zijn kunnen niet gedwongen worden hun eigen identiteit en beweegredenen te verbergen.
- ➔ Een traditioneel sterk punt binnen de Kerk is het vrijwilligerswerk. We moeten dit aanmoedigen! Het is van belang om het, vanuit een goede onderscheiding van charisma's, te leiden in de richting van een diaconaal engagement.
- ➔ Het Vicariaat Brussel richt zich bij voorkeur tot bestaande structuren, maar staat niet per definitie weigerachtig tegenover de oprichting van nieuwe structuren, klein maar efficiënt, om in deze zaken het voortouw te nemen of binnen een welomschreven taak als doorgeefluik te dienen. Dit kan zowel vicariaal als decanaal.

